

Juan Antonio Giner: «La premsa espanyola es diferencia de l'europea per la poca credibilitat»

El periodista i consultor analitza l'evolució dels mitjans: "Que La Vanguardia sigui el digital amb major audiència a Espanya diu molt del desert periodístic madrileny"

Juan Antonio Giner, al Parlament la tardor del 2017. | J.A.G.

Juan Antonio Giner és doctor en Dret i cofundador -junt amb Carlos Soria i Paco Gómez Antón- i president d'Innovation Media Consulting, considerada una de les empreses de consultoria periodística de referència. Especialista en mitjans de comunicació, ha impartit classes en algunes de les universitats més prestigioses del món, de Harvard a Navarra passant per Stanford i Colúmbia

Des del 1972 resideix fora de Catalunya, tot i que la sent molt a prop, com es demostra en aquesta entrevista. En l'actualitat és columnista de *La Vanguardia* i treballa en un llibre que es titularà *Et passaràs la vida volent tornar a Nova York*, per al qual encara no té editor.

- L'any passat va publicar amb Carlos Soria *Historias de Innovation* (<https://www.amazon.es/dp/B08JVV9YHH>) : 35 años, 74 países. Recuerdos del Innovation Media Consulting Group, un viatge per la seva trajectòria com a consultor. N'ha vist de tots colors. Ha estat testimoni de les transformacions viscudes en el món periodístic. En què ha canviat el sector en aquests anys i en què roman inalterable?

- Han canviat les formes, però el fons segueix sent el mateix. El paper ja no té el monopoli de les notícies. Tenim més suports que mai i, malgrat això, la diferència la continuen marcant els mitjans no que donen les notícies, sinó els que les expliquen, contextualitzen i valoren. Un periodisme més exigent, que tampoc és nou, perquè ja Josep Pla deia que ell era un periodista de "10 minuts abans i 10 minuts després". Aquest periodisme de veure-les venir i més analític és més necessari i rendible que mai.

- Quina ha estat la història més apassionant que ha viscut dins del periodisme?

- Tal vegada haver estat testimoni el 1993, des de la Universitat de Harvard i en el MIT Media Lab, de com Internet es feia present en el món de les empreses periodístiques. Contra el que es pugui pensar, jo vaig veure que els grans grups periodístics es prenién molt seriosament la revolució digital. Van cometre errors, com el del "gratis total", però ara és molt fàcil criticar-los. Repeteixo, les empreses periodístiques van assumir el repte digital amb molt més entusiasme que altres indústries. Pensem que cap fabricant de cotxes de cavalls va ser capaç de construir cotxes de motor. Avui, el *The New York Times*, *Le Monde*, el *Financial Times*, *The Economist* o *The New Yorker* són empreses periodístiques tradicionals que han invertit en les seves versions digitals. Una transició que ha deixat i deixarà víctimes, quan es nega la realitat de la revolució tecnològica i periodística més gran de la història després de Gutenberg, qui, recordem-ho, va inventar la impremta, però es va arruïnar.

"La intel·ligència artificial farà factibles sistemes de traducció immediata i els mitjans en llengües minoritàries arribaran a noves i remotes audiències"

- Quins serien els mitjans que són un referent per vostè quant a talent i esperit crític?

- Aquesta pregunta no la contestaré perquè els referents estan per tot arreu i seria injust oblidar tants i tants mitjans que no coneixem. Quan un té la fortuna d'haver viatjat i treballat en molts països, es descobreixen redaccions meravelloses més enllà de Nova York, París o Londres. Crec que en qualsevol país hi ha i seguirà havent-hi mitjans locals, regionals, nacionals o globals d'una gran qualitat. Però cada dia és més evident que l'anglès s'ha convertit en la llengua franca del periodisme digital. Per això crec que la intel·ligència artificial farà factibles sistemes de traducció simultània immediata, i qualsevol marca podrà arribar a mercats avui inaccessibles per raons idiomàtiques. En aquest sentit, crec que els mitjans en llengües minoritàries arribaran a noves i remotes audiències.

- Què s'hauria de fer a Catalunya?

- La Generalitat hauria de ser pionera en aquest desafiament i els mitjans catalans s'haurien de convertir aviat en mitjans amb una gran carta d'opcions lingüístiques a disposició de lectors de tot el món. *Cuina*, per exemple, és una gran revista els continguts de la qual podrien interessar a milions de lectors d'altres països. Si *La Vanguardia* i *El Periódico* publiquen edicions bilingües, per què no podrien tenir edicions en francès, anglès, italià, alemany, àrab o xinès? Sense aquesta ambició global, acabarem per ser mitjans parroquials, clandestins i irrellevants. I a l'inrevés: per això és tan important que Netflix, HBO o Disney ofereixin sèries i pel·lícules en llengües locals.

- Sempre ha mostrat optimisme sobre el futur de la professió. L'eclosió de la premsa digital enterrarà la premsa de paper?

- No, mai. Els mitjans són complementaris. Les revistes no es van menjar els diaris. La ràdio no es

va menjar la premsa. La televisió no es va menjar la ràdio. El cine no es va menjar la televisió. I els mitjans digitals no es menjaran els diaris, revistes, ràdios, televisions o els llibres impresos. Entre altres coses perquè tots aquests *vells* mitjans avui estan tan digitalitzats com els *nous*. Jo segueixo des de l'estranger tant els diaris i revistes com programes de RAC1 i TV3, quan vull i on vull.

- En un dels seus recents articles, parla de Rupert Murdoch, un dels grans magnats de la comunicació, de 90 anys, i la seva successió. Què passarà amb l'imperi Murdoch?

- No ho sé, però la divisió familiar i les baralles entre els seus fills no són bon senyal. Durant molts anys, a Innovation vam organitzar seminaris per a propietaris d'empreses periodístiques familiars, i una llei de ferro d'aquest tipus d'organitzacions demostra que les successions han de ser unipersonals, amb pactes familiars on es distingeixi la figura de propietari o accionista de la de gestor o executiu.

"La democràcia nord-americana prevaldrà si conserva el seu esperit emprenedor, la capacitat d'integrar cultures i un optimisme contagiós"

- Coneix com pocs la societat nord-americana. Deia aquests dies en el seu compte de Twitter que el primer 4 de juliol que va celebrar va ser el 1978. Molts anys. Era president Jimmy Carter. En què han canviat els Estats Units des d'aleshores?

- En molt. Com qualsevol país. He viscut i treballat a Nova York, Boston, San Francisco, Detroit i Norfolk, totes elles ciutats que són filles de grans onades migratòries. I he estat testimoni de com els Estats Units han estat capaços d'atraure i integrar races i gents de tot el món. Si els europeus i africans van ser els immigrants dels segles XIX i XX, ara crec que ho seran els hispans i els asiàtics.

- Veu la democràcia nord-americana amenaçada?

- No, la democràcia nord-americana prevaldrà, si conserva el seu esperit emprenedor, la capacitat d'integrar cultures i un optimisme contagiós.

- Creu que Trump anirà desapareixent dels focus?

- Totalment. Acabarà a la presó.

- Ho diu molt segur.

- Si no acabés sent jutjat, seria diferent. Però els fiscals de Nova York són una cosa seriosa i ja tenen agafat el seu director financer, Allen Weisselberg, i li faran propostes perquè col·labori. És un home gran que pot posar en situació compromesa Trump, que pot acabar processat per evasió fiscal. Exactament com Al Capone.

"Donald Trump acabarà a la presó, els fiscals de Nova York són una cosa molt seriosa i ja tenen agafat el seu

---

director financer"

- Considera que els darrers esdeveniments a Cuba poden ser un tombant?

- Tant de bo, perquè Cuba és un país meravellós que no es mereix aquest govern de polítics i militars tan incompetents com corruptes. Els catalans ens sentim allí com a casa. Se'ns estima i admira, encara que nosaltres gairebé ho hem oblidat. Fins i tot l'estelada té trets de la identitat cubans. Els indians són part de la nostra història més recent, i seria un error molt greu no enfortir les relacions de Catalunya amb Cuba i la diàspora cubana a Miami.

- Vostè és també una persona compromesa a qui no li molesta dir el que pensa. No amaga els seus posicionaments polítics i s'ha pronunciat amb simpatia i proximitat envers el procés sobiranista. Com creu que pot evolucionar el conflicte?

- Si hi ha unitat, la independència és inevitable. Si, com passa ara, els partidismes i la divisió s'imposen, Catalunya serà un país sense futur propi. Crec que organitzacions com Òmnium Cultural, avui amb un gran líder, Jordi Cuixart, són veritables estructures d'estat. Innovació, globalitat, llengua i cultura són qüestions clau.

"Els dirigents independentistes han d'establir més aliances a l'exterior, inclosa Espanya"

- Amb més unitat, veu la independència a l'abast?

- Sé que és objectivament difícil. Però jo vaig viure el referèndum a Escòcia. Recordo aquella nit perquè jo estava convidat per un mitjà escocès i el que donava molta força a la causa independentista era que estava aglutinada entorn una força unida com és l'Scottish National Party.

- Veu bé el país?

- Projectes cooperatius com els del grup Som i Abacus em semblen molt interessants. Com ho són Ara, Mediapro, TV3 i algunes productores audiovisuals molt creatives. I tot això sense oblidar-se del boom de noves llibreries i editorials d'obres en català que són un índex molt rellevant del nivell cultural d'una societat de futur. El mateix Mobile World Congress és un altre exemple molt alentador.

- Coneixent la realitat internacional i les correlacions de forces globals, quin consell donaria als dirigents independentistes?

- Viatjar. No tancar-se al país i obrir-se a l'exterior. Establir més aliances i complicitats fora de les nostres fronteres, inclosa Espanya, on, malgrat tot, se'ns continua estimant i admirant. Madrid no és Espanya i tampoc ho són els seus diaris i televisions, que tenen una credibilitat sota mínims. Són uns mitjans inviables, en fallida i subvencionats per partits i poders fàctics. Que *La Vanguardia* sigui avui el mitjà digital amb major audiència a Espanya diu molt d'aquest desert periodístic que és Madrid. I que *El Periódico* vulgui llançar una edició a Madrid tampoc em sembla irrellevant.

"Hi ha noves marques digitals que estan creixent en

---

contraposició al sectarisme i la inèrcia dels seus competidors"

- Ha esmentat els mitjans madrilenys. Quina reflexió faria sobre el paper que han jugat davant la situació política a Catalunya?

- La gran majoria dels seus mitjans impresos, ràdios i televisions estan perdent audiència, però hi ha noves marques digitals que estan creixent en contraposició al sectarisme i la inèrcia dels seus competidors. Les capitals polítiques no sempre coincideixen amb aquelles ciutats on es publiquen els grans mitjans. El *The New York Times*, *Bloomberg*, CNN o l'Associated Press no estan a Washington, i el mateix succeeix amb Milà o Frankfurt. En el *Llibre Blanc sobre Barcelona, Capital d'un Nou Estat*, (https://ajuntament.barcelona.cat/barcelonallibres/es/noticia/my-new-post-10027_120437#.YPIJGOj7TIV) vaig escriure un capítol amb moltes propostes per convertir Barcelona en una capital periodística de referència en tot el món.

- Recordi'ns algun d'aquests suggeriments.

- Estem parlant d'una obra publicada en temps de l'alcalde Trias. Jo vaig proposar coses que ja s'estan fent ara, com digitalitzar la ciutat completament. També que Barcelona acollís alguna de les grans associacions internacionals de premsa que ara tenen la seva seu a Londres o París.

- En què es diferencia la premsa espanyola de la resta de la premsa europea?

- En la fragilitat de les seves audiències, la falta de cultura de subscripcions, el forat negre dels sistemes de distribució de premsa escrita, la falta de grans gestors comercials, la desinversió en redaccions cada vegada més envellides i, sobretot, en uns índexs de credibilitat molt baixos. Però això, que són grans problemes, són també grans oportunitats per a nous projectes multimèdia. Una societat pròspera i democràtica no és possible sense més i millor periodisme. El dret a la informació és universal i cap país pot sobreviure sense uns mitjans innovadors, rendibles, lliures, creïbles i plurals.

- Està preparant un nou llibre, *Et passaràs la vida volent tornar a Nova York*. És un homenatge a Nova York?

- És un conjunt de semblances de periodistes i empreses periodístiques que vaig conèixer durant el meu any a l'Escola de Periodisme de Colúmbia, el 1978, quan Nova York era la capital mundial dels mitjans de comunicació, l'època daurada. La revista *Time* era un imperi, *The New Yorker* una revista mítica, l'any de la gran vaga de diaris, quan les escoles de periodisme estaven desbordades per l'efecte Watergate o els Papers del Pentàgon. Anys en què Tom Wolfe, Truman Capote o Gay Talese eren els reis, Walter Cronkite dominava els telediaris i Ed Murrow encara era un tòtem. Clay Felker i Milton Glaser havien inventat el primer *city magazine* (*New York*), Abe Rosenthal era el Napoleó del *NYT*... Un temps de llegendes vives com Jimmy Breslin i Ben Bradlee. Tot en unes 150 pàgines d'apunts i anècdotes a l'estil de les meves columnes de Mediamorphosis a *La Vanguardia* (<https://www.lavanguardia.com/autores/Juan%20Antonio-Giner.html>) .